

Збудження емоційної сфери дошкільнят засобами музики (консультація для вихователів)

Вихователь-методист ЗДО №9

С. Й. Колочун

Музкерівник Ілюшук Р. В.

Аби самопочуття дошкільників було добрим, а світобачення – оптимістичним, педагог з великим терпінням і любов'ю має оберігати дітей від стресів та життєвих негараздів. Тому дедалі актуальнішим стає процес **формування емоційної культури** дітей дошкільного віку.

Останні психолого – педагогічні спостереження доводять, що нині у практичній роботі з дітьми недостатньо уваги приділяють їхньому емоційному розвитку, на відміну від інтелектуального. Як відомо, сама по собі емоційна сфера якісно не розвивається – її необхідно розвивати. Феномен «засушеного серця» (відсутність почуттів), про який писав свого часу видатний психолог Лев Виготський, на жаль залишається актуальним і нині. Замикаючись на телевізорах і комп'ютерах, сучасні діти позбавляють себе багатьох джерел для поповнення емоційних вражень, переживань та відчуттів. Тож розвиток і **корекція недоліків емоційної сфери** дошкільників мають розглядатися як одне з найважливіших завдань виховання.

ВПЛИВ МУЗИКИ НА ЕМОЦІЙНУ СФЕРУ ДІТЕЙ.

Одним із засобів ефективного розвитку як емоційної, так і рефлексивної культури дітей дошкільного віку є музична діяльність. Музика як найемоційніший з усіх видів мистецтва близька вразливій натурі дитини, і в цьому полягає сила її виховного впливу.

*Немає дітей абсолютно байдужих до музики. Адже вона **допомагає**:*

- *Розібратися у своїх та чужих переживаннях, порівнюючи певні музичні враження з основними психологічними уявленнями, які визначають особистісні якості людини;*
- *Розвинути художнє сприймання;*
- *Зробити палітру своїх емоцій багатогою і різноманітною*

*Окрім того слід зазначити, що музика **має свою специфіку**: сприймання відбувається не від загального до особистого, а від особистого до загального, тобто не від уявлень до почуттів, а від почуттів до уявлень. З огляду на це музику розуміють як специфічну мову психологічного стану людини і сприймають як процес активізації найхарактерніших рис і відчуттів особистості.*

Дошкільний вік – це період накопичення музичних вражень, інтенсивного музичного сприймання, розвитку емоційної сфери та творчої уяви. Завдяки створеному музично – емоційному середовищу відбувається розвиток почуттів вихованців та корекція порушеної емоційно вольової сфери.

У дитячому віці гостро проявляється потреба. Яку психологи як потребу в емоційному насиченні, особливо під час сприймання творів мистецтва та музики. Ця природна потреба дітей полягає у зміні емоційних станів, бажання пережити різноманітну гаму емоцій, відчувати нові яскраві почуття.

Тому серед основних завдань музичного виховання мають бути:

- **Створення** комфортних умов для розвитку емоційно-художніх, морально-естетичних, комунікативно-рефлексивних засад особистості засобами музичного мистецтва;
- **Формування** навичок активного музичного сприймання, яке пов'язане із психічними процесами, як-от мислення, мовлення, пам'ять, увага, увага, та досвідом спілкування з музикою
- **Розвиток** чутливості до музики – від імпульсивних відгуків на найпростіші музичні явища до більш виражених і різноманітних емоційних реакцій, які характеризують мімічні, рухові та мовленнєві прояви
- **Збагачення** дітей музичними враженнями завдяки формуванню вибіркового, а відтак оцінного ставлення до музики;
- **Забезпечення** інформаційно-пізнавальних, творчих та психологічних потреб дітей у музичному мистецтві;
- **Профілактика** та корекція засобами музики психологічних станів і функцій.

АРТ-ТЕРАПІЯ АБО «ЛІКУВАННЯ МИСТЕЦТВОМ» Є ЧУДОВИМ ЗАСОБОМ САМОАКТУАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ І ДАЄ ЇМ ЗМОГУ:

- «відкритися», поділитися своїми емоціями та страхами;
- Висловити словами переживання та почуття;
- Віднайти душевну гармонію
- Краще зрозуміти себе
- Довідатись і навчитись виражати власні почуття;
- Упоратися з проблемами, що викликають негативні емоції, які часто дитина не в змозі вербалізувати, і дати вихід творчої енергії.

Поряд із численними арт терапевтичними техніками, як-от «мандала» (малювання в колі), образ і пластика настрою, фото колаж і аплікація, піскотерапія, кольоротерапія, кінетотерапія, танцювальна терапія, а нині особливої популярності набуває метод музико малювання.

Музико малювання за ступенем позитивного впливу на емоції дітей **перевершує всі інші види дитячої діяльності**. Музика у поєднанні з образотворчою діяльністю дає змогу зазирнути у психіку кожної дитини, простежити за станом її здоров'я і збагнути, чи відбуваються позитивні зміни в її розвитку.

Вплив музики відбувається безпосередньо під час малювання. Для створення дітьми будь якого художнього образу у своїх роботах звучать музичні твори, які стимулюють їхні емоційно-образні уявлення та активізують творчі здібності. Емоційний вплив музики такий, що викликає у дітей безліч асоціацій. Рухи руки стають плавними і водночас упевненими. Діти не бояться зробити щось неправильно. Колір і музика, ритм і графіка захоплюють дітей і занурюють у свій чарівний світ. Тож діти стають зосередженими, їхня увага концентрується на слуховій координаті, а рухи руки підпорядковуються роботі «зачарованого» музикою мозку.

Зрозуміло, що зустріч з різними видами мистецтва не робить дітей миттєво духовно багатими чи розвиненими. Утім досвід естетичного переживання діти пам'ятають доволі довго і тому завжди прагнуть відчувати вже знайомі емоції, що закарбувалися в пам'яті від зустрічі з прекрасним.

Існують два підходи до музико малювання:

- ***Малювання під музику*** – музика лише як фон, що здійснює релаксаційну, заспокійливу функцію;
- ***Малювання музики*** – музика як об'єкт для дослідження відчуттів і емоцій.

Провідний вітчизняний науковець і педагог Світлана Науменко стверджує, що змістом музики є емоції, настрої і почуття. Тому **застерігає** музичних керівників від спрямування дитячої музичної уяви до конкретних образів і явищ, позаяк у музиці можна переживати певні почуття, настрої, драматургію їх розвитку, а не конкретні предмети і явища. Тому на думку вченого, лише **програмні музичні твори** можна пропонувати дітям відображати у малюнках, при цьому не надто захоплюватися використанням музики як фону під час занять з малювання. Тому що це нівелює роль музичного твору, позбавляє його виховного зерна і формує у дітей поверхневе, легковажне ставлення до музики.

Натомість Людмила Шульга педагог, автор-розробник альтернативної програми «Розвиток творчих здібностей старших дошкільників на заняттях з малювання» рекомендує під час ознайомлення дітей із творами художників «учити слухати картину і бачити музику».

Треба завжди налаштовувати дітей щиро слухати музику, оскільки це викликає бажання «увійти в музику, злитися з нею в єдине ціле»

Доведено, що навіть звичайне прослуховування музики дає свій позитивний результат на корекцію емоційного стану дитини.

Музика допомагає:

- *Нормалізувати фізичний стан удвічі швидше*
- *Значно прискорити формування тих чм інших рефлексів, звичок*
- *Посилити активність кори головного мозку*

Можна запропонувати дітям послухати наступні **музичні твори для подолання емоційного перенапруження**

- «Баркарола» із циклу «Пори року» П.І. Чайковського
- «Лебідь» із циклу «Карнавал тварин» Каміля Сен-Санса
- Ноктюрн фа-мажор Фредеріка Шопена

Музичні твори для зняття пригнічених, депресивних станів:

- «Ave Maria» Франца Шуберта
- Ода «До радості» з фіналу Симфонії №9 Л.Бетховена
- Прелюдія до-мажор Ф.Шопена

Музичні твори для створення активного й бадьорого робочого настрою:

- «Святкова увертюра» Д. Шостаковича
- «Угорські танці» Й.Брамса
- «Чардаш» Вітторіо Монті

Варіантом використання для корекції емоційного стану дітей може бути запропоновано:

Активне прослуховування музичних творів:

- Відтворення прослуханого музичного фрагмента за допомогою співу;
- Відтворення під час слухання музичного твору того чи іншого образу створеного композитором, або образу який виникає в уяві під час слухання музики

Але – сучасні психологи застерігають, що музики неоднозначно впливає на психічний розвиток дитини. Вона може бути як цілющою, так і згубно впливати на дитину

Не будь – яка музика однаково корисна.

- Цілющою вважається класична музика, духовна, а також колокольний дзвін
- Рок, естрадна музика підвищують нервову збудливість, викликають дратівливість та знервованість
- Рок музика діє на мозок **дорослої** людини – гальмує свідомість і провокує людину на агресію.
- Прослуховування однієї-двох естрадних композицій на день може допомогти оптимізувати дитячий настрій. Однак тривале прослуховування такої музики не є корисним.

*«Музика, як казка, музика – жива,
І не треба серцю будь – які слова.
В музиці – найвищі, ніжні почуття.
В ній любов і туга, та саме життя.
Музика, як море, то штормить то ні.
Там знаходить серце рятівні вогні.
Музика, як сонце, гріє нам серця,
Їй нема початку і нема кінця.
І чого не зможеш словом досягти,
В музиці розкажеш щирю правду ти.»
Надія Красоткіна.*

